

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
και Οικονομικών

Γενική Γραμματεία ΕΣΠΑ

Γενική Διεύθυνση Παρακολούθησης & Εφαρμογής
Γενική Διεύθυνση Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Υποστήριξης

Πληροφορίες: Γ. Διαμαντάκου
Σ. Γερογιαννάκη
Τηλέφωνο: 210 3742088
210 3742017
Email: g.diamantakou@minfin.gr
s.gerogiannaki@minfin.gr

Προς:
- ΕΥΔ Προγραμμάτων «Περιβάλλον &
Κλιματική Αλλαγή και Πολιτική
Προστασία»
- ΕΥΔ Περιφερειακών Προγραμμάτων

Θέμα: Οδηγίες για την αξιολόγηση και την υλοποίηση πράξεων του τομέα υδάτων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021–2027

Σχετικά:

- (1) Το με αρ. πρωτ. ΥΠΕΘΟΟ 20/05/2025 Α.Π.: 86387 ΕΞ 2025 έγγραφο με θέμα «Οδηγίες για την αξιολόγηση έργων αποχέτευσης και επεξεργασίας λυμάτων στο ΕΣΠΑ 21-27»
- (2) Το με αρ. πρωτ. ΥΠΕΘΟΟ 30/06/2025 Α.Π.: 114663 ΕΞ 2025 έγγραφο με θέμα «Οδηγίες για την αξιολόγηση έργων ύδρευσης στα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027»
- (3) Το με αρ. πρωτ. ΥΠΕΝ/ΓρΓΓΦΠΥ/47998/1848/29.04.2026 έγγραφο με θέμα «Διευκρινήσεις σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 82 του ν.5264/2025 για τα τμηματοποιημένα και τα μεταφερόμενα έργα του ΕΣΠΑ της Προγραμματικής περιόδου 2014-2020».

1. Εισαγωγή

Οι Οδηγίες που ακολουθούν αφορούν τη διαδικασία αξιολόγησης πράξεων καθώς και τις προϋποθέσεις υλοποίησης πράξεων στον τομέα υδάτων στο πλαίσιο α) των υποχρεώσεων που προκύπτουν από τις θεσμικές απαιτήσεις για τους παρόχους υπηρεσιών ύδατος και β) της δέσμευσης των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της οικονομικής βιωσιμότητας των επενδύσεων στον τομέα υδάτων μέσω μεταβατικών κριτηρίων και έως την υιοθέτηση της ολιστικής προσέγγισης.

Οι αλλαγές στο νομοθετικό πλαίσιο και συγκεκριμένα στο ν.5037/2023 όπως τροποποιήθηκε από το ν.5264/2025 και η έκδοση της ερμηνευτικής εγκυκλίου ΥΠΕΝ/ΓρΓΓΦΠΥ/47998/1848/29.04.2026, καθώς και τα ερωτήματα που ανέκυψαν για τη διαδικασία αξιολόγησης έργων στον τομέα υδάτων, κατέστησαν επιτακτική τη διαμόρφωση επικαιροποιημένων Οδηγιών για την αξιολόγηση πράξεων στον συγκεκριμένο τομέα, στο πλαίσιο των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021–2027. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ενιαία και ορθή εφαρμογή τους κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των πράξεων, στις Οδηγίες περιλαμβάνονται επίσης

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

διευκρινίσεις για σημεία της νομοθεσίας που κρίθηκε ότι απαιτούν περαιτέρω αποσαφήνιση, κατόπιν συνεργασίας και συνεννόησης με τη Γενική Γραμματεία Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του ΥΠΕΝ.

Οι Οδηγίες έρχονται να αντικαταστήσουν τις οδηγίες που είχαν σταλεί για την αξιολόγηση έργων ύδρευσης, αποχέτευσης και επεξεργασίας λυμάτων (σχετ. (1) και (2)).

2. Τροποποιήσεις θεσμικού πλαισίου ως προς την αξιολόγηση και την υλοποίηση πράξεων στον τομέα υδάτων

Με το ν. 5037/2023 θεσπίστηκε η υποχρέωση πιστοποίησης της διαχειριστικής επάρκειας των παρόχων υπηρεσιών ύδατος από τη Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΕΕΥ), καθώς και η υποβολή Γενικών Σχεδίων Υπηρεσιών Ύδατος (ΓΣΥΥ) και ετήσιων εκθέσεων προγραμματισμού (ΕΕΠ), ως προϋποθέσεις για την αξιολόγηση και την υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων πράξεων.

Με το άρθρο 82 του ν. 5264/2025, επήλθε τροποποίηση των ανωτέρω απαιτήσεων, σύμφωνα με την οποία η πλήρωση των σχετικών προϋποθέσεων μετατίθεται χρονικά και ελέγχεται το αργότερο έως την 31η.12.2027. Επιπλέον, προβλέπεται ότι οι σχετικές αποφάσεις ένταξης οφείλουν υποχρεωτικά να περιλαμβάνουν ειδικό όρο περί λήψης της διαχειριστικής επάρκειας έως την ανωτέρω ημερομηνία.

Ειδικότερα, προβλέπονται τα εξής:

- Νέες πράξεις με δικαιούχους παρόχους υπηρεσιών ύδατος δύνανται να ενταχθούν στο ΕΣΠΑ 2021–2027, υπό την προϋπόθεση της συμπερίληψης ειδικού όρου στην απόφαση ένταξης περί λήψης της διαχειριστικής επάρκειας έως την 31η.12.2027, καθώς και υπό την προϋπόθεση μη ανάληψης νομικής δέσμευσης έως την πλήρωση της ανωτέρω απαίτησης.
- Οι πράξεις που έχουν ενταχθεί με δικαιούχους παρόχους υπηρεσιών ύδατος, θεωρούνται επιλέξιμες, υπό την προϋπόθεση της τροποποίησης της απόφασης ένταξης, ώστε να συμπεριληφθεί ειδικός όρος περί λήψης της διαχειριστικής επάρκειας έως την 31η.12.2027.
- Επίσης, προβλέπεται η δυνατότητα σύναψης προγραμματικής σύμβασης με άλλο πάροχο υπηρεσιών ύδατος που διαθέτει διαχειριστική επάρκεια, με Οργανισμούς Τοπικής αυτοδιοίκησης β' βαθμού ή με το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που αναλαμβάνει την υλοποίηση του έργου.

Με την ερμηνευτική εγκύκλιο του ΥΠΕΝ (σχετ. (3)) παρασχέθηκαν διευκρινίσεις ως προς την εφαρμογή του άρθρου 82 του ν. 5264/2025, για ήδη ενταγμένα ή προς ένταξη τμηματοποιημένα και μεταφερόμενα έργα στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021-2027, σύμφωνα με τις οποίες απαιτείται μόνο η προσθήκη ειδικού όρου στις αποφάσεις ένταξης με τον οποίο να προβλέπεται η υποχρέωση λήψης της διαχειριστικής επάρκειας του δικαιούχου παρόχου υπηρεσιών ύδατος έως την 31η.12.2027.

3. Οδηγίες για την αξιολόγηση νέων πράξεων στον τομέα υδάτων

3.1 Στάδιο Α- Έλεγχος πληρότητας & επιλεξιμότητας πρότασης

Στο Στάδιο Α της αξιολόγησης κάθε πράξης η ΔΑ/ΕΦ επικαιροποιεί τα Κριτήρια 1 και 2 των σχετικών εγγράφων 1 και 2 με βάση τα ακόλουθα:

Κριτήριο 1: Διαπίστωση διαχειριστικής επάρκειας του παρόχου υπηρεσιών ύδατος (παρ. 3 του άρθρου 12 του ν.5037/2023 και άρθρο 82 του ν.5264/2025). Η πλήρωση του κριτηρίου εξετάζεται ως εξής:

- i) Ο πάροχος υπηρεσιών ύδατος είναι δικαιούχος της προτεινόμενης πράξης και διαθέτει απόφαση διαπίστωσης διαχειριστικής επάρκειας από τη Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ).
- Στην περίπτωση αυτή, ο πάροχος υπηρεσιών ύδατος υποβάλλει, μαζί με την πρόταση χρηματοδότησης (Τεχνικό Δελτίο Πράξης), την απόφαση διαπίστωσης διαχειριστικής επάρκειας της ΡΑΑΕΥ.
- ii) Ο πάροχος υπηρεσιών ύδατος είναι δικαιούχος της προτεινόμενης πράξης και δεν διαθέτει απόφαση διαπίστωσης διαχειριστικής επάρκειας της ΡΑΑΕΥ:
- Στην περίπτωση αυτή, ο πάροχος υπηρεσιών ύδατος υποβάλλει, μαζί με την πρόταση χρηματοδότησης (Τεχνικό Δελτίο Πράξης), υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου του, με την οποία δηλώνει ότι α) δεσμεύεται να προσκομίσει απόφαση διαπίστωσης διαχειριστικής επάρκειας της ΡΑΑΕΥ έως την ημερομηνία που θα τεθεί ως ειδικός όρος στην απόφαση ένταξης, η οποία δεν μπορεί να είναι μεταγενέστερη της 31ης.12.2027 και β) δεν δύναται να αναλάβει νομική δέσμευση για την πράξη πριν από την προσκόμιση της ανωτέρω απόφασης.
- iii) Ο πάροχος υπηρεσιών ύδατος εμπλέκεται στην υλοποίηση της πράξης μόνο ως φορέας λειτουργίας και συντήρησης:
- Στην περίπτωση αυτή, ο δικαιούχος υποβάλλει, μαζί με την πρόταση χρηματοδότησης (Τεχνικό Δελτίο Πράξης), την απόφαση διαπίστωσης διαχειριστικής επάρκειας του παρόχου υπηρεσιών ύδατος της ΡΑΑΕΥ.
 - Εάν ο πάροχος υπηρεσιών ύδατος δεν διαθέτει πιστοποίηση, ο δικαιούχος υποβάλλει, μαζί με το Τεχνικό Δελτίο Πράξης, υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου του παρόχου υπηρεσιών ύδατος με την οποία ο πάροχος δηλώνει ότι δεσμεύεται να προσκομίσει την απόφαση διαπίστωσης διαχειριστικής επάρκειας της ΡΑΑΕΥ έως την ημερομηνία που θα τεθεί ως ειδικός όρος στην απόφαση ένταξης και, σε κάθε περίπτωση, το αργότερο έως την υποβολή του Τεχνικού Δελτίου Πράξης ολοκλήρωσης.

Το κριτήριο 1 αφορά και τα μεταφερόμενα και τα τμηματοποιημένα (phasing) έργα (συμβασιопоποιημένα ή μη), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο σχετικό έγγραφο (3). Για τα έργα αυτά δεν υπάρχει ωστόσο υποχρέωση περί μη ανάληψης νομικής δέσμευσης και ως εκ τούτου δεν θα συμπεριλαμβάνεται ο όρος β) που αναφέρεται στην περίπτωση ii) ανωτέρω.

Κριτήριο 2: Εκπόνηση Γενικού Σχεδίου Υπηρεσιών Ύδατος (ΓΣΥΥ) και Ετήσιας Έκθεσης Προγραμματισμού του παρόχου υπηρεσιών ύδατος (παρ. 4 του άρθρου 35 του ν.5037/2023 και άρθρο 82 του ν.5264/2025).

Η πλήρωση του κριτηρίου εξετάζεται ως εξής:

- i) Ο πάροχος υπηρεσιών ύδατος είναι δικαιούχος της προτεινόμενης πράξης και έχει εκπονήσει το ΓΣΥΥ και την Ετήσια Έκθεση Προγραμματισμού:
- Στην περίπτωση αυτή, ο πάροχος υπηρεσιών ύδατος υποβάλλει, μαζί με την πρόταση χρηματοδότησης (Τεχνικό Δελτίο Πράξης), υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου του, με την οποία δηλώνει ότι έχει υποβάλει το ΓΣΥΥ και την Ετήσια Έκθεση Προγραμματισμού στη ΡΑΑΕΥ, σύμφωνα με το άρθρο 35 ν.5037/2023 και την ΥΠΕΝ/ΔΣΔΥΥ/53924/460/2023 απόφαση. Η υπεύθυνη δήλωση συνοδεύεται από το σχετικό πρωτόκολλο υποβολής στη ΡΑΑΕΥ.
- ii) Ο πάροχος υπηρεσιών ύδατος είναι δικαιούχος της προτεινόμενης πράξης και δεν έχει εκπονήσει το ΓΣΥΥ και την Ετήσια Έκθεση Προγραμματισμού:

- Στην περίπτωση αυτή, ο πάροχος υπηρεσιών ύδατος υποβάλει, μαζί με την πρόταση χρηματοδότησης (Τεχνικό Δελτίο Πράξης), υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου του, με την οποία δηλώνει ότι δεσμεύεται να προσκομίσει στη Διαχειριστική Αρχή το πρωτόκολλο υποβολής του ΓΣΥΥ και της Ετήσιας Έκθεσης Προγραμματισμού στη ΡΑΑΕΥ, έως την ημερομηνία που θα τεθεί ως ειδικός όρος στην απόφαση ένταξης, η οποία δεν μπορεί να είναι μεταγενέστερη της 31ης.12.2027.

Διευκρινίζεται ότι το κριτήριο 2 δεν έχει εφαρμογή στα μεταφερόμενα και phasing (Δεν αφορά) έργα, σύμφωνα με το σχετικό έγγραφο (3).

Το Παράρτημα Ι «Υποχρεώσεις δικαιούχων» που είναι συνημμένο στην πρόσκληση και στην απόφαση ένταξης προσαρμόζεται αντιστοίχως, ώστε να περιλαμβάνει τους ειδικούς όρους που τίθενται, κατά περίπτωση, σε σχέση με τον πάροχο υπηρεσιών ύδατος.

3.2 Στάδιο Β- Αξιολόγηση των προτάσεων ανά κριτήριο/ ομάδα κριτηρίων

Κριτήριο Ολιστικής Προσέγγισης Υδάτων (μεταβατική διαδικασία)

Στο πλαίσιο της αξιολόγησης της συμμόρφωσης των προτάσεων με την ολιστική προσέγγιση στον τομέα των υδάτων, οι Διαχειριστικές Αρχές (ΔΑ)/Ενδιάμεσοι Φορείς (ΕΦ) έχουν εισάγουν στην 3η Ομάδα κριτηρίων του Σταδίου Β **κριτήριο** με τίτλο «**Συμμόρφωση με ολιστική προσέγγιση στον τομέα των υδάτων**». Η εξέταση του εν λόγω κριτηρίου διενεργείται βάσει της «**Έκθεσης τεκμηρίωσης συμμόρφωσης με την ολιστική προσέγγιση στον τομέα υδάτων**» (συνημμένα αρχεία 2 και 4), η οποία υποβάλλεται από τον Δικαιούχο και περιλαμβάνει επιμέρους ερωτήματα και κριτήρια που απαιτείται να απαντηθούν και να τεκμηριωθούν (σε συνεργασία με τον Φορέα Λειτουργίας και Συντήρησης στην περίπτωση που αυτός δεν είναι και Δικαιούχος). Η αξιολόγηση της Έκθεσης από τη ΔΑ/ΕΦ αποτυπώνεται στη διακριτή «**Λίστα ελέγχου συμμόρφωσης**» (συνημμένα αρχεία 1 και 3). Προϋπόθεση για τη θετική αξιολόγηση του κριτηρίου αποτελεί η πλήρης κάλυψη του συνόλου των επιμέρους κριτηρίων της Έκθεσης.

Στη λίστα ελέγχου, για τα έργα λυμάτων, για τα **υπο-κριτήρια Γ1 και Γ3** εξακολουθεί να υφίσταται η δυνατότητα υποβολής των εγγράφων τεκμηρίωσης σε μεταγενέστερο χρόνο. Σε περίπτωση που η υποβολή τεκμηρίωσης παραπέμπει σε επόμενο, μετά την απόφαση ένταξης, χρόνο, με βάση υπεύθυνη δήλωση δικαιούχου, η ΔΑ/ΕΦ θα πρέπει να συμπεριλάβει σχετικό ειδικό όρο στην απόφαση ένταξης με προθεσμία συμμόρφωσης.

Από τη λίστα ελέγχου, για τα έργα λυμάτων και ύδρευσης, **απαλείφεται το υπο-κριτήριο Δ1**, καθώς η τιμολογιακή πολιτική και η ανάκτηση του χρηματοοικονομικού κόστους αποτελούν στοιχεία πιστοποίησης της διαχειριστικής επάρκειας (σύμφωνα με το άρθρο 35 του ν.5037/2023 και την ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΣΔΥΥ/53924/460/2023 (Β' 3309)), η οποία έχει ήδη ελεγχθεί από τη ΔΑ/ΕΦ στο Στάδιο Α-Θεσμικά Κριτήρια.

Οι επικαιροποιημένες εκδόσεις των σχετικών εντύπων επισυνάπτονται στο παρόν έγγραφο (συνημμένα αρχεία 1-4).

Το κριτήριο της ολιστικής προσέγγισης εφαρμόζεται σε νέα και μεταφερόμενα έργα που δεν έχουν ενταχθεί ακόμα. Δεν έχει εφαρμογή στα τμηματοποιημένα (phasing) έργα.

Από την παρούσα μεταβατική διαδικασία **εξαιρούνται μικρά έργα**, ειδικά σε απομακρυσμένες περιοχές (νησιωτικές και ορεινές), που συμπεριλαμβάνονται σε **στρατηγικές ΟΧΕ** για λύματα και πόσιμο νερό, για τα οποία εφαρμόζεται η ισχύουσα διαδικασία αξιολόγησής των εγκεκριμένων κριτηρίων του κάθε προγράμματος για τις συγκεκριμένες κατηγορίες δράσεων.

4. Οδηγίες για την εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου σε ενταγμένες πράξεις

Για τις ήδη ενταγμένες πράξεις στον τομέα υδάτων, δεδομένου ότι, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 82 του ν. 5264/2025 και το σχετικό έγγραφο (3), προβλέπεται υποχρεωτικά η **ενσωμάτωση ειδικού όρου στις αποφάσεις ένταξης αυτών των πράξεων**, οι ΔΑ/ΕΦ οφείλουν να ενημερώσουν τους δικαιούχους σχετικά με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

Συγκεκριμένα, οι ΔΑ/ΕΦ καλούν τους δικαιούχους που είναι πάροχοι υπηρεσιών ύδατος να υποβάλλουν απόφαση διαπίστωσης διαχειριστικής επάρκειας της ΡΑΑΕΥ. Στην περίπτωση που δεν διαθέτουν σχετική απόφαση, η ΔΑ/ΕΦ προβαίνει στην τροποποίηση της απόφασης ένταξης με την εισαγωγή ειδικού όρου περί λήψης διαχειριστικής επάρκειας έως την 31η.12.2027.

Η παραπάνω πρόβλεψη ισχύει και για ήδη ενταγμένα μεταφερόμενα και τμηματοποιημένα (phasing) έργα.

5. Διευκρινήσεις - Ειδικές περιπτώσεις

Διευκρινίζονται τα ακόλουθα:

- Η απαίτηση περί διαχειριστικής επάρκειας της παρ. 3 του άρθρου 12 του ν. 5037/2023, όπως ισχύει, δεν εφαρμόζεται σε έργα αντιπλημμυρικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένων των έργων διαχείρισης ομβρίων υδάτων.
- Για πράξεις που αφορούν μελέτες και υπηρεσίες, δεν υφίσταται υποχρέωση λήψης διαχειριστικής επάρκειας κατά την έννοια της παρ. 3 του άρθρου 12 του ν. 5037/2023, όπως ισχύει.
- Επισημαίνεται, ότι τα ανωτέρω δεν αναιρούν την υποχρέωση κάθε παρόχου υπηρεσιών ύδατος για τη διαπίστωση διαχειριστικής επάρκειας, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 5037/2023, όπως ισχύει.

Παρακαλούμε για την εφαρμογή των ανωτέρω στο πλαίσιο αξιολόγησης και υλοποίησης πράξεων του τομέα υδάτων.

Συνημμένα:

1. Λίστα ελέγχου συμμόρφωσης με την ολιστική προσέγγιση (ΕΥΔ)_ΥΔΡΕΥΣΗ_v2
2. ΕΚΘΕΣΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΟΛΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ (δικαιούχος)_ΥΔΡΕΥΣΗ_v2
3. Λίστα ελέγχου συμμόρφωσης με την ολιστική προσέγγιση (ΕΥΔ)_ΛΥΜΑΤΑ_v2
4. ΕΚΘΕΣΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΟΛΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ (δικαιούχος)_ΛΥΜΑΤΑ_v2
5. Διευκρινήσεις σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 82 του ν. 5264/2025 για τα τμηματοποιημένα και τα μεταφερόμενα έργα του ΕΣΠΑ της Προγραμματικής περιόδου 2014-2020.

Η Γενική Γραμματέας ΕΣΠΑ

Βασιλική Παντελοπούλου

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κοινοποίηση:

- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού κ. Ν. Παπαθανάση

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Γενικής Γραμματέα ΕΣΠΑ, κας Β. Παντελοπούλου
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Διαχείρισης ΤΠ ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΕΚΤ, κ. Β. Σιαδήμα
- Γενική Διεύθυνση Παρακολούθησης και Εφαρμογής
- ΕΥΣΕ
- ΕΥΣΠεΠ
- ΕΥΘΥΠΣ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

